

Moji známí, zabývající se online řešením sporů (používá se zkratka ODR, od anglického online dispute resolution), si v průběhu koronavirové pandemie vyměňovali emaily, popisující, jak tradiční kamenné soudy nefungují a jak naopak těch několik existujících online soudů výborně funguje, přestože soudci a soudní úředníci a – jak jinak – také strany – pracují z domova. Pandemie koronaviru byla v tomto směru pro mezinárodní ODR komunitu vzrušující, protože se o online soudy najednou začali zajímat téměř všichni z „justice“, soudci, advokáti, státní úředníci a někde dokonce politici.

Najednou si mnoho lidí pracujících v justici po celém světě uvědomuje, že online soudnictví je třeba zavést. Postupně, až se o ODR lidé dozví víc, budou chtít online soudnictví zavádět nejen kvůli možným příštím pandemiím, ale hlavně pro významné pozitivní změny, které ODR může přinést pro občany. Online soudnictví a ODR má schopnost přiblížit občany a soudy, výrazně zjednodušit stávající soudní procesy a současně plně zachovat všechna práva na spravedlivý proces, která jsou pro naši demokracii tak klíčová. Stane se tak vhodným využitím nových digitálních technologií, podobně jako se to děje v jiných oborech lidské činnosti, např. ve zdravotnictví.

Pavel Loutocký si nemohl vybrat lepší čas na vydání své knihy a tuzemská právnická komunita má štěstí, že může čerpat podrobné informace o ODR z tohoto domácího zdroje.

Opakovaně jsem si ověřil, že metoda „mysli globálně, jednej lokálně“ bývá často nejlepší cestou k dosažení něčeho nového. Pavlovi Loutockému se tuto zásadu podařilo naplnit. Ve své knížce podrobně popisuje historii ODR a uvádí nejzajímavější současné projekty. Tyto části jeho knížky budou velmi užitečné pro získání všeobecného rozhledu čtenářů v této u nás stále nové oblasti.

Avšak podle mého je na knížce Pavla Loutockého zvlášť důležité, že podrobně rozebírá, jako vůbec první autor, jednotlivé aspekty ODR z pohledu českého práva. Současně autor srovnává současné české právo a právo EU se zahraničními právními úpravami, zejména s anglickým právem. Tyto části jeho knihy jsou výborným vstupem do potřebné legislativní diskuse v tuzemsku o transformaci stávajících soudních procesů tak, aby česká legislativa umožňovala postupně zavádět online soudní postupy. Tato diskuse nás v ČR nyní čeká, bude důležitá nejen pro právníky, ale pro všechny občany, pro naši občanskou společnost.

Hodně se mi líbily také ty části knihy, kdy Pavel Loutocký uvádí strukturální prvky navrhování ODR systémů včetně online soudů. Navržené strukturální prvky pak autor diskutuje v různých souvislostech v průběhu jednotlivých kapitol své knihy a na konkrétních příkladech ze současné celosvětové praxe. Tento analytický přístup je potřebný zvlášť nyní, protože umožňuje si „utřídit“ to, jak postupovat při přípravě prvních online soudů u nás. A to je klíčové pro blízkou budoucnost.

Příprava online justice nás čeká a zásadní pro úspěch na této cestě bude „začít dobře“. Kniha Pavla Loutockého je prvním kamenem na této cestě.

Zbyněk Loebel, Of Counsel PRK Partners, fellow National Center for Technology and Dispute Resolution (NCTDR), USA